

รายงานการศึกษาวิจัย

การป้องกันและลดการติดเชื้อเอชไอวีในวัยรุ่นและเยาวชน
สถานการณ์ปัจจุบัน

Prevention and Reduction of HIV Infection Among Young
People: Current Situation

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร. วารุณี ฟองแก้ว และคณะ

สนับสนุนโดย

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

2549

ISBN : 974-656-934-1

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อและความคิดเห็นเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ ลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมทางเพศ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ วิธีการแก้ปัญหาหรือการจัดการกับตนเองเมื่อมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และการรับรู้ข่าวสาร ความเสี่ยงและการตรวจเลือดเกี่ยวกับโรคเอดส์ของวัยรุ่นและเยาวชน ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนกันยายน 2547 ถึงกันยายน 2548 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเดียวกันใน 5 ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยเลือกศึกษาภูมิภาคละ 2 จังหวัดที่มีสถานการณ์สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เชื่อต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ โดยเฉพาะพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่นำไปสู่การติดเชื้อเอชไอวีและเอดส์

ประชากรเป้าหมายเป็นวัยรุ่นอายุ 13-22 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยการสุ่มอย่างง่ายและเป็นกลุ่ม รวมทั้งสิ้น 11,297 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามสำหรับวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิง และแนวคำถามสำหรับสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นร้อยละ 28.4 เคยมีเพศสัมพันธ์ โดยพบเพศชาย (ร้อยละ 36.3) สูงกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 20.9) อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกคือ 16 ปี (ช่วงอายุ 5-22 ปี) ซึ่งวัยรุ่นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 84.3) เห็นด้วยว่าควรเริ่มมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุมากกว่านี้ แต่ในขณะเดียวกัน วัยรุ่นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.3) ก็เห็นด้วยกับความคิดที่ว่า "เป็นเรื่องธรรมดาที่วัยรุ่นสมัยนี้จะมีเพศสัมพันธ์กับคนรัก" และพบว่าวัยรุ่นชายมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในลักษณะที่เห็นด้วยมากกว่าวัยรุ่นหญิง โดยวัยรุ่นชายเห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์กับคนรัก และการมีเพศสัมพันธ์กับ "กิ๊ก" และการแลกเปลี่ยนคู่นอน ร้อยละ 77.5, 62.7 และ 30.4 ตามลำดับ ในขณะที่วัยรุ่นหญิงเห็นด้วยกับเรื่องดังกล่าว ร้อยละ 63.5, 41.4 และ 23.2 ตามลำดับ วัยรุ่นส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์กับต่างเพศหรือเพศตรงข้ามโดยเฉพาะกับคู่อีกหรือแฟนมากที่สุด (ร้อยละ 78.5 ในวัยรุ่นชายและร้อยละ 90.2 ในวัยรุ่นหญิง) มีวัยรุ่นชายและหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่อีกหรือแฟนที่เป็นเพศเดียวกันร้อยละ 9.7 และร้อยละ 9.9 ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ 5 อันดับแรกของวัยรุ่นชายได้แก่ เพื่อน แฟน สื่อ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และตนเอง และในวัยรุ่นหญิงได้แก่ เพื่อน แฟน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สื่อและตนเอง และพบอีกว่าวัยรุ่นที่มีความเชื่อที่สนับสนุนการมีเพศสัมพันธ์จะมีแนวโน้มที่จะมีประสบการณ์ทางเพศมากขึ้น 2.9 เท่าในวัยรุ่นชายและ 3.9 เท่าในวัยรุ่นหญิงเมื่อเปรียบเทียบกับวัยรุ่นที่มีความเชื่อไม่สนับสนุนการมีเพศสัมพันธ์ วัยรุ่นชายที่เห็นด้วยกับอคติทาง

เพศที่ชายเป็นใหญ่จะมีประสพการณ์ทางเพศมากขึ้น 1.4 เท่าของวัยรุ่นชายที่ไม่เห็นด้วยกับอคติทางเพศ แต่ปัจจัยด้านจิตสังคมบางปัจจัยสามารถอธิบายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้เพียงร้อยละ 9.7 ในวัยรุ่นชายและร้อยละ 4.5 ในวัยรุ่นหญิง

ปัญหาสุขภาพทางเพศที่พบในวัยรุ่นชายและหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์ได้แก่ การเจ็บอวัยวะเพศขณะมีเพศสัมพันธ์ คันตามอวัยวะเพศและปัสสาวะแสบขัด โดยวัยรุ่นส่วนใหญ่จะปรึกษาเพื่อนและแฟน และมีวัยรุ่นเพียงส่วนน้อยที่ไม่ปรึกษาใครเลย นอกจากนี้วัยรุ่นส่วนใหญ่จะใช้วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองโดยการล้างอวัยวะเพศด้วยน้ำ/สบู่/น้ำยา และปล่อยให้หายเอง มีวัยรุ่นชายที่เคยทำให้หญิงตั้งครรภ์ (ร้อยละ 9.2) และหญิงที่เคยตั้งครรภ์ (ร้อยละ 12.8) ซึ่งวัยรุ่นชายจะแก้ปัญหาโดยบอกผู้ปกครอง ให้ฝ่ายหญิงกินยาขับ และทำแท้ง ส่วนวัยรุ่นหญิงจะใช้วิธีทำแท้งและปรึกษาเพื่อน

วัยรุ่นทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมาได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์บ้าง คิดเป็นร้อยละ 51.8 และ 57.0 แต่มีวัยรุ่นชายและหญิง ร้อยละ 1.2 และ 0.5 ที่ระบุว่าไม่ได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เลย ในด้านการรับรู้ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ของพบว่าวัยรุ่นชาย (ร้อยละ 48.8) และวัยรุ่นหญิง (ร้อยละ 66.7) คิดว่าตนเองไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ วัยรุ่นชาย (ร้อยละ 60.2) และวัยรุ่นหญิง (ร้อยละ 45.5) คิดว่าตนเองควรได้รับการเจาะเลือดเพื่อหาเชื้อเอชไอวี/เอดส์

ผลการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการป้องกันการมีประสพการณ์ทางเพศก่อนวัยอันควร โดยมุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งของวัยรุ่นและเยาวชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีค่านิยมทางเพศที่ถูกต้องและเหมาะสม และมีทักษะในการดำเนินชีวิตภายใต้แรงกดดันของสังคมรอบข้างที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันได้อย่างกลมกลืนและมีคุณภาพ ตลอดจนมีการรณรงค์ให้ความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชน แต่อย่างไรก็ตามครอบครัวและผู้ใหญ่ในชุมชนต้องมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งของวัยรุ่นและเยาวชน อันจะนำไปสู่การลดการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนที่ยั่งยืนในสังคมไทย

Abstract

This research was a survey research using both qualitative and quantitative research. It aims to study beliefs and attitudes of sexual risk behavior, characteristics and patterns of sexual behavior, factors related to sexual risk behavior, methods used to solve sexual risk behavior and perceived information and risk of HIV/AIDS among young people. The research was conducted from September 2004 to September 2005 using the same methodology in 5 regions of Thailand: North, Central, East, Northeast, and South. Two provinces from each region were selected based on their situation and socio-economic environment that enables sexual risk behavior and could lead to HIV infection.

The target population was young people, aged between 13-22 years old who were studying in secondary school, vocational school, and university from both public and private institutions. Simple random sampling and cluster sampling were used to obtain the 11,297 subjects. Research instruments used were female and male-youth questionnaire and guidelines for focus group discussion and in-depth interviews.

Results showed that 28.4% of youths ever had indulged in sexual intercourse, male (36.3%) and female (20.9%). Mean age of first sexual intercourse was 16 years old (range 5-22 years old). Most young people (84.3%) agreed to start having sex when they got older but most of them (70.3%) also agreed that "It is normal for teens to have sex with their lovers." The study also found that attitudes in sexual risk behavior was higher in males than females. Males agreed on having sex with lovers, having sex with others who are not partners, and changing partners (77.5%, 67.7%, and 30.4%) while female agreement on these items were 63.5%, 41.4%, and 23.2%, respectively. Most of the participants had sex with partners of the opposite sex (78.5% in male and 90.2% in female). There were 9.7% of males and 9.9% of females who reported that they had indulged in sex with same sex partners.

Factors that mostly influence sexual behaviors among males were their friends girlfriend, the media, drinking alcohol, and themselves while factors that mostly influence sexual behaviors among females were friends, boyfriend, drinking alcohol, the media, and themselves. The study also found that males and females who believe in the pros of sexual intercourse will have sexual intercourse 2.9 times and 3.9 times more than those who believe in the cons of intercourse. Males who perceived in male

dominance will have sexual intercourse 1.4 times more than those who did not perceive in male dominance. However, some selected psychosocial factors could explain only 9.7% and 4.5% of sexual risk behaviors among males and females.

Sexual health problems found in males and females who had indulged in sex were pain while having sex, itching genitalia, and pain while urinating. Most of them would consult friends, girlfriends or boyfriends and a few of them had never consulted anyone. Most of them solved the problems by cleaning genitalia, and letting the symptoms go away on their own. For males who had made someone pregnant (9.2%) and females who got pregnant (12.8%), they solved the problems by informing their parents, inducing abortion, and consulting friends.

In the past 5 years, 51.8% of males and 57.0% of females indicated that they received knowledge about HIV/AIDS. There were 1.2% of males and 0.5% of females who indicated that they had never received any knowledge. There were 48.8% of males and 66.7% of females who perceived that they were not at risk of getting HIV/AIDS. About 60.2% of males and 45.5% of females thought that they should get HIV testing.

Results of this study demonstrate the importance of preventing early sexual intercourse by empowering young people to have knowledge, current and appropriate sexual attitudes, and life skills in order to survive under pressure in contemporary society with harmony. Furthermore, there is a need to campaign for disseminating knowledge and skills of HIV/AIDS prevention in regard to the needs of young people. However, parents and adults in the community must take a critical role in creating suitable environments for strengthening young people's capacity which could lead to sustainable HIV prevention in Thai society.